

LIIKKUVA VÄRITYSKIRJA

Värien vaikutus elokuvan tarinankerrontaan

Ville Viinikainen

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2013

Viestinnän koulutusohjelma
Kulttuuriala

Tekijä(t) VIINIKAINEN, Ville	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 27.03.2013
	Sivumäärä 42	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi LIIKKUVA VÄRITYSKIRJA Värien vaikutus elokuvan tarinankerrontaan		
Koulutusohjelma Viestinnän koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) HYVÄRINEN, Aimo		
Toimeksiantaja(t) Video-Ville, Jyväskylän Katulähetys ry		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia värien ja väriyhdistelmien vaikutusta elokuvan tarinankerrontaan. Värien vaikutuksia tutkittiin tekijän tuottaman <i>Kirjava joukko</i> -dokumenttielokuvan näkökulmasta. Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa käydään läpi <i>Kirjava joukko</i> -dokumenttielokuvan värikäsittelyn työnkulkua sekä esitellään tutkimuksen vaiheita ja lopputulosta.</p> <p>Työ alkoi elokuvan suunnitteluvaiheesta, jossa luotiin alustava tavoite elokuvan tunnelmasta ja visuaalisesta ilmeestä. Tutkimustyö alkoi tutustumalla värikäsittelyn historiaan sekä filosofiaan ja teoriaan työmenetelmän takana. Käytännön tutkimustyö käynnistyi elokuvan jälkituotantovaiheessa, jolloin leikkaamisen jälkeen aloitettiin elokuvan värikäsittelyosuus. Vastoin ennakkosuunnittelua, värikäsittelyssä päädyttiin lopulta toisenlaiseen ratkaisuun, joka palveli paremmin elokuvan tunnelmaa sekä sanomaa.</p> <p>Tutkimus osoitti toteen sen, että värikäsittely on ennen kaikkea taiteellista työtä ja että värit ovat yksi elokuvakerronnan merkittävimpiä tehokeinoja. Dokumenttielokuvan ensi-illan jälkeen suoritettu yleisöhaastattelu vahvisti elokuvan värimaailmalla haetun reaktion: <i>Kirjavan joukon</i> harmaan ankea ja väritön visuaalinen ilme koettiin karuksi, synkäksi sekä elokuvan tarinan kanssa hyvin korreloivaksi.</p> <p>Tutkimuksessa saaduilla tuloksilla on suuri merkitys tekijän ammattitaidon syventymisen kannalta. Osana opinnäytetyötä valmistunutta dokumenttielokuvaa tullaan käyttämään Jyväskylän Katulähetys ry:n sisäisen viestinnän välineenä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) värikäsittely, värikorjailu, elokuvatuotanto, leikkaaminen, jälkituotanto		
Muut tiedot Sisältää DVD:n		

Author(s) VIINIKAINEN, Ville	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 27032013
	Pages 42	Language Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (X)
Title COLOURING BOOK IN MOTION The effect of colors on storytelling in a movie		
Degree Programme Media Design		
Tutor(s) HYVÄRINEN, Aimo		
Assigned by Video-Ville, Jyväskylän Katulähetys ry, registered association		
Abstract <p>The aim of the thesis was to study the effect of colors and color combinations as part of storytelling in a movie. The effects of colors were studied from the point of view of a documentary called <i>Kirjava joukko</i>, which was produced by the writer of the thesis. The progression of color processing in the documentary as well as the research stages and the result of this study are discussed in the written part of the thesis.</p> <p>The project began with the planning phase of the movie, where an introductory aim of the atmosphere and the visual appearance of the documentary were outlined. The actual research began by getting to know the history of color correction as well as the theory and philosophy behind the working method. The practical part of the research started in the post-production stage of the documentary when it was possible to start the color correcting after the final cuttings were made to the material of the film. Contrary to the plans that were made at the beginning, a different solution was chosen concerning the color correcting because it suited better to the atmosphere and the message of the documentary.</p> <p>The research proved that color correction is, above all, artistic work and that the use of colors is one of the most significant effects of the storyline in a movie. The watchers were interviewed after the premiere of the documentary. The outcome of the interview confirmed the reaction which was looked for by using a particular color scheme: the documentary's dreary and colorless visual look was seen as harsh, gloomy and well-correlated with the story of the movie.</p> <p>The results of the research have a great effect on developing writer's professional skills. The documentary which was a part of the thesis will be used in internal communication of Jyväskylän Katulähetys ry.</p>		
Keywords color correction, color grading, movie production, editing, post-production		
Miscellaneous The thesis includes a DVD.		

Sisällys

1 JOHDANTO.....	3
2 TUTKIMUKSEN ESITTELY	4
3 VÄRIKÄSITTELYN HISTORIA.....	4
3.1 Varhaisimmat värikäsittelijät	5
3.2 Videon aika	5
3.3 Digitaalisen värikäsittelyn aika	6
3 VÄRIOPPI	7
3.1 Sininen	7
3.2 Punainen.....	7
3.3 Keltainen.....	7
3.4 Vihreä	8
3.5 Harmaa	8
3.6 Valkoinen.....	8
3.7 Musta.....	9
4 VÄRIKÄSITTELYN PERUSTEET.....	9
4.1 Värikäsittelyn funktiot.....	9
4.1.1 Kuvausvirheiden korjaaminen.....	10
4.1.2 Tunnelman luominen	10
4.1.3 Visuaalisen ilmeen muodostaminen	11
4.2 Värikäsittelijän työnkulku.....	11
4.3. Värikäsittelijän työkalut	11
4.3.1 Levels	12
4.3.2 Curves.....	12
4.3.3 Hue/Saturation.....	13
4.3.4 Shadow/Highlight.....	14
4.3.5. Maskit.....	14
5 ESIMERKKEJÄ VÄRILLISISTÄ TEHOKEINOISTA.....	15
5.1 “Film look”	15
5.2 Mustavalkoisuus.....	16
5.3 Seepia	16
5.4. “Teal & Orange”	16
6 KIRJAVA JOUKKO – TOIMINNALLINEN OSUUS	17
6.1 Elokuvan tausta	17

6.2. Esituotanto	18
6.3 Kuvaukset	18
6.4. Jälkituotanto.....	19
6.5. Julkaisu	23
7 POHDINTA	24
LÄHTEET.....	26
LIITTEET	28
Liite 1 Synopsis	28
Liite 2 Käsikirjoitus.....	31

Kuvat

Kuva 1 After Effectsin Levels-työkalu	12
Kuva 2 After Effectsin Curves-työkalu	13
Kuva 3 After Effectsin Hue/Saturation-työkalu.....	13
Kuva 4 After Effectsin Shadow/Hightlight-työkalu	14
Kuva 5 Maski piirrettynä kohteen ympärille After Effectissä	15
Kuva 6 Kirjavan joukon raakamateriaalia.....	19
Kuva 7 Kirjava joukko värikorjattuna mustavalkoiseksi	21
Kuva 8 Kirjava joukko lopullisessa muodossaan	22

1 JOHDANTO

Väreillä on elokuvassa hieman samankaltainen rooli kuin musiikilla ja äänimaailmalla: niiden tarkoitus on tehostaa elokuvan tunnelmaa, luoda katsojalle erilaisia tunnetiloja sekä muodostaa kankaalla tai televisioruudussa tapahtuvalle toiminnalle uskottava ympäristö. Kuitenkin, aivan kuten musiikissa ja äänimaailmassa, normaali ihminen ei kiinnitä väreihin huomiota, paitsi jos niissä on jotain vikaa. Värit ovat elokuvan piilotyöläisiä, joita on kuitenkin kiittäminen lukemattomien elokuvien unohtumattomista visuaalisista ilmeistä.

Useamman vuoden mainoselokuvia oman yrityksen kautta tehneenä olin tottunut siihen, että ajatukset ja toiveet mainosten värimaailmoista sekä visuaalisesta ulkoasusta tulivat yleensä suoraan asiakkaalta. Yritysviestinnän värikäsittelyssä harvoin mennään dramaturgia edellä; lähtökohtana useimmiten on, että mainosvideon on sulauduttava yrityksen muuhun markkinointimateriaaliin ja internetsivujen graafiseen maailmaan. Fiktio tuotantojen kaltaista ”värivapautta” ei ole, ja tästä syystä 1,5 vuotta sitten kovasti kiinnostuinkin Jyväskylän Katulähetyksen tarjoamasta mahdollisuudesta, joka avasi tutkimuksellisen näkökulman elokuvan värilliseen vaikuttamiseen.

Opinnäytetyössäni esittelen aluksi digitaalisen värikäsittelyn historiaa. Historian jälkeen käsittelen väriopin kautta eri värien merkitystä ihmismielelle sekä perusteita siitä, mitä värikäsittely ylipäättensä on. Lopussa keskityn toiminnallisen työni esittelyyn sekä erityisesti *Kirjavan joukon* värimaailman muodostumiseen.

2 TUTKIMUKSEN ESITTELY

Opinnäytetyössäni tarkoitus oli löytää omakohtaisen tutkimuksen kautta vastaus kysymykseen värien vaikutuksista elokuvan tarinankerrontaan: Mikä merkitys väreillä on elokuvan tarinankerrontaan, ja miten värejä voidaan käyttää elokuvan tunnelman sekä sanoman tehostamiseen.

Opinnäytetyön toiminnallisena osuutena tehty *Kirjava joukko* -dokumentin värikäsittely oli lähtökohtana värikäsittelyn tutkimiseen. Dokumentin tilaaja toivoi elokuvan tarinan ja tunnelman välittyvän katsojalle myös värimaailman kautta, joten *Kirjava joukko* antoi erinomaisen mahdollisuuden tutkia työn ohessa syvemmin värejä ja niiden psykologisia vaikutuksia ihmismielelle elokuvissa.

Käytännön tutkimukseni alkoi *Kirjava joukko* -tuotannon siirtyessä elokuvan jälkituotannossa leikkausvaiheesta värikäsittelyyn. Väriä käsitellessäni vaihtelin erilaisia sävy mahdollisuuksia kuvalle, hain ratkaisuja väriopin kautta, vertasin ratkaisujani yleisiin tunnettuihin värikäsittelytehokeinoihin, ja lopulta tutkin valittujen värien vaikutusta omaan suhtautumiseeni elokuvan tunnelmaan. Tutkimus kulminoitui elokuvan ensi-illan jälkeen toteuttamiini työryhmän ja ensi-iltayleisön suullisiin haastatteluihin.

3 VÄRIKÄSITTELYN HISTORIA

Jo 1800-luvun lopulta alkaneessa liikkuvan kuvan historiassa värikäsittely on varsin nuori tulokas. Ensimmäiset värikokeilut elokuvissa tapahtuivat jo heti 1900-luvun alussa, jolloin värielokuvien pioneeriksikin tituleerattu Technicolor Company aloitti värikomponenttijärjestelmiensä kehityksen. Värielokuvan todellinen läpimurto tapahtui kuitenkin vasta 40-luvulla: Technicolorista ja sen väreistä elokuvissa tuli brändi, joka veti ihmisiä teattereihin yhtä hyvin kuin aikansa suurimmat elokuvatähdet. (von Bagh, 1998, 21; History of Technicolor 2003.)

3.1 Varhaisimmat värikäsittelijät

Elokuvahistorian varhaisimpina värikäsittelijöinä voidaan pitää 1900-luvun alun elokuvaprojektoreiden käyttäjiä. Technicolorin varhaimmissa värikomponenttijärjestelmissä elokuvat "väritettiin" elokuvanäytöksen aikana asettelemalla projektorin linssin eteen punaisia, sinisiä ja vihreitä suodattimia. Suodattimia säätelämällä projektorin käyttäjät muokkasivat ja tehostivat kohtauksia lisäämällä ja vähentämällä värejä. Technicolorin myöhemmissä järjestelmissä alkuperäisen mustavalkofilmirullan päälle liimattiin värikerroksia, jolloin elokuva voitiin näyttää sellaisenaan ilman elokuvanäytöksen aikaista säätelyä. (History of Technicolor 2003.)

3.2 Videon aika

1970-luvulla yleistyneen analogisen videon aikanaan ei vielä voitu puhua värikäsittelystä tarinallisena tehokeinona tai taidemuotona, kuten nykyään. Tuolloin kuvattu materiaali oli myös lopullista materiaalia. Värikäsittely olikin keskittynyt enemmän nykyisen jälkituotantovaiheen sijasta elokuvan kuvausvaiheeseen, jossa kohtausta muokattiin valoilla sekä kameran optiikan eteen laitettavilla värisuodattimilla. Analogisen videon värikorjailu jälkituotannossa ei ollut yleistä 70-luvulla, mikä johtui värikorjaamisen vaikeudesta ja alkeellisesta tekniikasta. Lähestulkoon ainut jälkikäteen käytettävä värikorjailutyökalu oli *Time Base Controller* ("TBC"), jonka avulla pystyttiin muokkaamaan videon valoisuutta, sävyä, väriläpäisevyyttä sekä mustan syvyyttä. Työkalu oli alkeellinen verrattuna tämän päivän monikanavaisiin värisäätömahdollisuuksiin. (Hullfish & Fowler 2003, 1-6.)

Lisäksi ongelmana oli myös, että jälkikäteen tapahtuvan värikorjailun seurauksena menetettiin alkuperäistä analogista raakamateriaalia. Värikorjailu oli siis kerran tehtynä lopullista. Ensimmäisissä värikäsittelyohjelmistoissa ei ollut muistitilaa esiasetuksille tai malleille, joten värikäsittely tuli joka kerta aloittaa alusta. Monimutkaisuuden ja vaikeuden lisäksi varhainen värikäsittely oli siis myös tavattoman hidasta. (Hullfish & Fowler 2003, 1-6.)

3.3 Digitaalisen värikäsittelyn aika

Ajan saatossa värikäsittelytyökalut kehittyivät ja tarjosivat yksinkertaisten korjaustöiden lisäksi myös mahdollisuuden kokeilla ja muodostaa värillisiä tyylejä. Tekniikan kehityksen myötä värikorjailu sai taiteellisen puolensa. Tietokoneiden yleistyessä myös digitaalinen värikäsittelyprosessi halpeni. (Hullfish & Fowler 2003, 1-6; Anderson 2011.)

Värikäsittely ei ole koskaan ollut helpompaa kuin nyt digitaalisen videomateriaalin aikana: jokaisessa leikkausohjelmassa on sisäistettynä värikäsittelyn perustyökalut. Lisäksi markkinoilla on useita värikäsittelyyn erikoistuneita ohjelmistoja (Apple Color, Adobe After Effects). Kokopitkissä elokuvaproduktioissa värikäsittelyä tehdään usein vielä DaVincin kaltaisilla järjestelmillä, joissa on tietokoneohjelmiston lisäksi myös fyysinen kontrolleripöytä. Digitaalinen värikäsittelyn helppous piilee tietokoneella käsin tapahtuvassa muutaman napin painalluksen takana olevissa lukemattomissa työkaluissa ja ennen kaikkea mahdollisuudessa mennä työssä taaksepäin ja poistaa jo tehtyjä väriasetuksia. Digitaalinen värikäsittely on taiteellisuuden puolella: sen avulla värien kanssa voi tehdä kokeita ja uusia löytöjä. Oppiminen ja työ tapahtuvat kanta-pään kautta, jolloin huonoiksi todetut kokeilut voi poistaa saman tien. Värikäsittelyssä on tultu pitkälle filmin ja varhaisen videon aikaisista menetelmistä. (Hullfish & Fowler 2003, 1-6.)

Joel ja Ethan Coenin vuonna 2000 julkaisema seepian sävyinen *O Brother, Where Art Thou* oli ensimmäinen Hollywood-elokuva, joka oli kokonaan digitaalisesti värikäsitelty. Digitaalisesta värikäsittelystä tuli myöhemmin 2000-luvulla osa elokuvien normaalia jälkituotantoa. (Anderson 2011.)

3 VÄRIOPPI

Jokaisella värillä on ihmismieleen vaikuttavia psykologisia, fysiologisia ja jopa fyysisiä vaikutuksia. Elokuvan värikäsittely, sekä se, mihin värikäsittelyllä pyritään, perustuu suurelta osin ihmismielen integroituun väritulkintataitoon. Värikäsittelijän onkin elintärkeää ymmärtää värioppia, värien symboliikkaa ja värien yhteisvaikutuksia. Värejä on maailmassa kymmeniä, jopa satoja, ja käynkin seuraavaksi läpi vain muutaman. Seuraavia värejä sekoitellessa on kuitenkin mahdollista tavoittaa mikä tahansa tunnetuista väriyhdistelmistä ja -muunnoksista.

3.1 Sininen

Sininen mielletään hyvin usein kylmäksi väriksi. Erityisesti elokuvissa sinistä väriä käytetään ilmentämään viileyttä. Ihmismieli yhdistää sinisen useasti taivaaseen ja veteen. Tästä syystä sinistä ja sinisen eri muunnoksia käytetään hyvin usein syväluotavan mietiskelyn ja ideoimisen apuna esimerkiksi sisustuselementteinä. Rauhoittava sininen symboloi viisautta ja tiedettä sekä edustaa viranomaisia. (Rihloma 1985, 68-70.)

3.2 Punainen

Tuleen ja vereen yhdistettävä punainen on rakkauden väri. Elokuvissa punainen mielletään lämpimäksi väriksi, ja sitä käytetään hyvin usein sekoitettuna keltaisen kanssa antamaan vaikutelmaa kuumasta. Dynaaminen, intohimoinen ja joskus myös hermostuttava punainen on kiihottava väri – sekä emotionaalisesti että seksuaalisesti. (Rihloma 1985, 68-70.)

3.3 Keltainen

Keltainen symboloi vahvasti valoa, iloisuutta ja kesää. Se on sekoitettuna punaisen kanssa hyvin suosittu väri lämmön kuvaamiseen elokuvissa. Toisin kuin esimerkiksi

sininen, keltainen on hyvin silmiinpistävä väri, joka toimii ihmismielelle parhaiten valkoisen kanssa murrettuna. Täysin värikylläisellä keltaisella on päivänpaisteisen iloisen vaikutuksen sijaan ihmismieltä ärsyttävä vaikutus. (Rihlama 1985, 68-69.)

3.4 Vihreä

Sinisen ja punaisen ohella vihreä on yksi värikäsittelijän päätyökaluista, sillä elokuvien värisäädöt perustuvat pitkälti kolmikanavaisen RGB-paletin (red, green ja blue) käyttöön. Rauhoittavan voiman omaava vihreä edustaa luontoa, tuoreutta, metsää ja yhdessä ruskean kanssa myös maanläheisyyttä. Levollisuuden vastapainoksi vihreä symboloi yleismaailmallisesti pahansuopaisuutta ja ilmentää usein värinä esimerkiksi myrkyä. Tieteiselokuvissa vihreää on käytetty usein vääristyneen tai rinnakkaisen todellisuuden värimaailmana. (Rihlama 1985, 68-71; Seitz 2010.)

3.5 Harmaa

Sinisen ohella kylmien värien kastiin kuuluva harmaa symboloi arkisuutta ja välinpitämättömyyttä. Haalea ja väritön harmaa toimii usein ikään kuin pohjana, josta tummemmat ja värikkäämmät värit voivat erottua edukseen. Värikäsittelijälle harmaa on hyödyllinen työkalu: usein ns. "elokuviin" saavuttamiseksi videokuvan päälle laitetaan ohut harmaa kerros tasoittamaan kontrastia. (Rihlama 1985, 68-71.)

3.6 Valkoinen

Valkoinen on puhtauden, hyvyyden, siveyden ja siisteyden väri. Valkoisella on suuri tunneperäinen yhteys uskontoon ja tyhjyyteen. Valoisaa valkoista käytetään elokuvissa usein leikkauskohdissa (niin sanottu 'fade in white'), jossa siirrytään sen hetkisestä nykyajasta esimerkiksi unelmaan tai takautumaan. (Rihlama 1985, 68-71.)

3.7 Musta

Musta on yleisen värimaailmamme ainut väri, jolla on ihmismielessä ainoastaan negatiivisia assosiaatioita aiheuttavia vaikutuksia. Musta tarkoittaa muun muassa surua, pimeyttä, yötä ja kuolemaa. Edellä mainittujen lisäksi elokuvissa käytetään hyvin usein hyväksi mustan symbolista merkitystä jonkin asian loppuna: elokuvan loppues- sa kuva yleensä hitaasti leikkautuu (niin sanottu 'fade in black') yhteen mustan ruu- dun kanssa, ja lopputekstit alkavat. Leikkauksella mustaan voidaan lisäksi jaksottaa elokuvaa esimerkiksi kun elokuvassa siirrytään ajassa eteenpäin. (Rihloma 1985, 68- 71.)

4 VÄRIKÄSITTELYN PERUSTEET

Värikäsittely, värimäärittely, värikorjailu – samalle toimenpiteelle löytyy monta syno- nyymiä, jotka kuitenkin kaikki toimintona tarkoittavat samaa. Värikäsittelyssä kyse on nimensä mukaisesti videokuvan värien käsittelystä jälkituotantovaiheessa. Ennen di- gitaalista aikaa kuvattavia kohtauksia pyrittiin “värittämään” jo kuvaustilanteessa li- säämällä kuvausvalojen eteen erilaisia suodattimia, jotka muokkasivat esimerkiksi kohtauksen valaistuksen väriä. Värikalvojen käyttäminen ei ole vielä kukaan unohtunut, mutta rinnalle on tullut digitaalinen jälkituotanto, jossa tietokoneen ääressä kohtauk- sen värimaailmaa pystyy muuttamaan yksinkertaisesti muutamalla hiiren painalluk- sella.

4.1 Värikäsittelyn funktiot

Karkeasti ajatellen värikäsittelyllä on kolme primääristä funktiota: ensimmäisenä ku- vaustilanteessa syntyneiden virheiden korjailu, toisena kohtausten tunnelman luomi- nen ja viimeisenä teoksen yleisen visuaalisen ilmeen muodostaminen.

4.1.1 Kuvausvirheiden korjaaminen

Raakamateriaali, eli kaikki kuvattu materiaali, jota ei ole vielä jälkikäsitelty, on yleensä aina kontrastitonta ja värillisesti haaleaa. Siihen oikeastaan kuvaustilanteessa jopa pyritään, koska jälkikäsitelyn kannalta kaikista optimaalisinta materiaalia on juuri se, jossa on mahdollisimman paljon kuvainformaatiota jäljellä. (Ruffell 2012.)

Digitaalisen värikäsittelyn aikana kuvaamisesta on tullut lähestulkoon riskitöntä, koska melkein kaiken voi korjata jälkikäteen. Yksi tyypillisemmistä kuvauksissa tapahtuneista virheistä voi olla kameraan väärin asetettu valkotasapaino, jolloin materiaali voi olla tilanteesta riippuen esimerkiksi luonnottoman sinistä tai liian kellertävää. Valkotasapainon ohella toinen yleinen kuvausvirhe liittyy valaistukseen ja valotukseen: huonosti valaistu tai virheellisesti valotettu materiaali saattaa olla liian pimeää, jolloin esimerkiksi kuvattava kohde saattaa hukkaa taustaansa. Vastakohtaisesti materiaali voi olla myös liian kirkasta, jolloin kirkkaimmilla kohdilla on vaarana ”palaa puhki”. Puhki palaneelle materiaalille on vaikea tehdä jälkikäteen mitään, koska kuvassa liian kirkkaat pikselit ovat ikään kuin kuolleita kohtia. (de Andrade 2003; Long & Schenk 2006, 408-415.)

4.1.2 Tunnelman luominen

Värikäsittelyn toinen merkittävä tarkoitus on elokuvan tunnelman luominen. Värikäsittelyn avulla kuvasta voidaan tehdä lämmin, kylmä – jopa romanttinen. 2000-luvun digitaalisen elokuvan aikakautena elokuvakohtauksia kuvataan hyvin usein studio-oloissa vihreää taustaa (*green screen*) vasten, jolloin taustat vaihdetaan jälkikäteen digitaalisesti. Vihreää taustaa vasten voitaisiin esimerkiksi kuvata kohtaus, jossa yksinäinen mies kävelee talvivarusteet yllään. Jälkituotannossa miehen ympäristö voitaisiin vaihtaa esimerkiksi alppimaisemaksi ja syntyisi illuusio miehestä talvimaastossa. Digitaalisen värikäsittelyn avulla kohtauksen värejä voitaisiin muokata sinertävämmiksi, jolloin illuusio kylmästä ulkoilmasta tehostuisi entisestään. (de Andrade 2003; Piriälä, Peltomaa & Kivi 1983, 79-80.)

4.1.3 Visuaalisen ilmeen muodostaminen

Yksittäisiä kohtauksia värikorjatessa olisi hyvä pitää mielessä kokonaisuus: elokuva muodostuu useista yksittäisistä kohtauksista, joiden tulisi värillisesti sopia yhteen. Yksittäisten kohtausten tunnelman muokkaamisen lisäksi värikäsittelyllä on suuri merkitys koko elokuvan visuaalisen ilmeen muodostamisessa. (de Andrade 2003; Piri- lä, Peltomaa & Kivi 1983, 79-80.)

4.2 Värikäsittelijän työnkulku

Värikäsittelijän työnkulku etenee yhtäläillä edellä mainittujen funktioiden mukaisesti. Ensimmäiseksi korjataan raakamateriaali samannäköiseksi, mikä on erittäin tärkeää varsinkin, jos materiaalia tulee useammasta eri lähteestä ja ne on kuvattu eri kalustoilla (de Andrade 2003).

Harmoninen raakamateriaali helpottaa ja nopeuttaa värikäsittelyä myös seuraavissa vaiheissa, koska väriasetuksia voi kopioida muihin kohtauksiin, kun tiedetään lähtötilanteen olevan sama. Korjausvaiheen jälkeen materiaali käydään läpi kohtaus kohtaukselta ja tehdään kunkin kohtauksen vaatimat värimuokkaukset esimerkiksi halutun tunnelman mukaiseksi. Lopuksi lähestulkoon valmiille materiaalille voidaan tehdä vielä yleisiä muokkauksia, jotka määrittävät valmiin tuotoksen yleisen ilmeen. Kuvaa voidaan esimerkiksi pimentää tai valaista, kontrastia voidaan muokata tai kuvan väri- läpäisevyyttä voidaan käsitellä, jos halutaan teoksen olevan esimerkiksi harmaan haitakka tai vastapainoisesti ylivärikäs. (de Andrade 2003.)

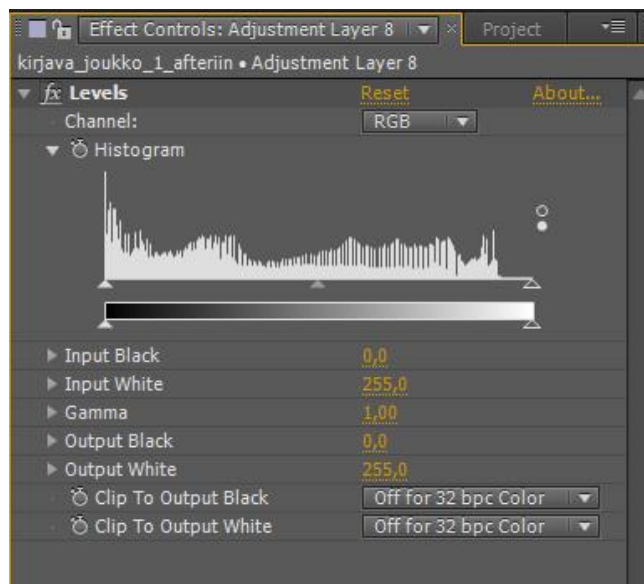
4.3. Värikäsittelijän työkalut

Nykyaikaisia videoleikkausohjelmia on markkinoilla tällä hetkellä kymmeniä, ja ilahduttavasti jopa halvemmissä malleissa on tätä nykyä muutamia tärkeimpiä värikäsittelytyökaluja. Jos kuitenkin leikkausohjelman työkalut eivät riitä, voi siirtyä esimerkiksi Adoben *After Effects* -ohjelmiston pariin, joka on tarkoitettu pääasiallisesti kaksiulotteisen materiaalin animoimiseen ja leikatun videokuvan jälkikäsittelyyn. Pelkäs-

tään värikäsittelytyökaluja *After Effects*issä on yli 30 kappaletta. Lisäksi ohjelmaan on hankittavissa lukematon määrä kolmannen osapuolen tekemiä lisätyökaluja. Esittelen seuraavaksi muutaman *After Effects*in oleellisimmista värityökaluista.

4.3.1 Levels

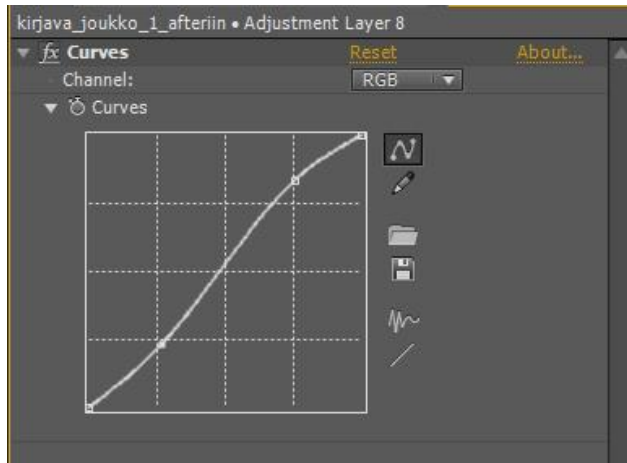
Levels on työkalu kuvan sävyjen säätelyyn. Se näyttää kuvainformaation (kuvan mustat kohdat, keskikohdat sekä kirkkaat kohdat) käyttäjälleen histogrammina. Siirtelemällä histogrammin reunoilla olevia nuolia käyttäjä pystyy säätämään vastaanotettavien (input) sävyjen määrää. Alempana olevilla kahdella nuolella säädellään uloslähetettävää (output) määrää.

Kuva 1 After Effectsin Levels-työkalu

4.3.2 Curves

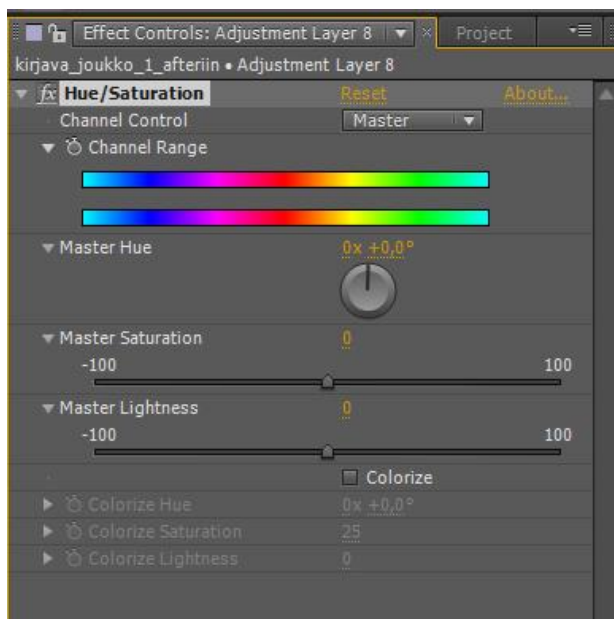
Curves on työkalu, jolla pystyy säätämään sekä kuvan valoisuutta että myös punaisen, vihreän ja sinisen vahvuutta. Siirtelemällä *Curves*-käyrää yläpäästä koskettaa säätö kuvan kirkkaita sävyjä, käyrän keskikohdalta kuvan keskitaajuuksia ja alaosasta kuvan tummia osuuksia. Yleisen käsityksen mukaisesti *Curvesilla* tehty ns. "S-käyrä" on optimaalinen kontrastisuudessaan.

Kuva 2 After Effectsin Curves-työkalu

4.3.3 Hue/Saturation

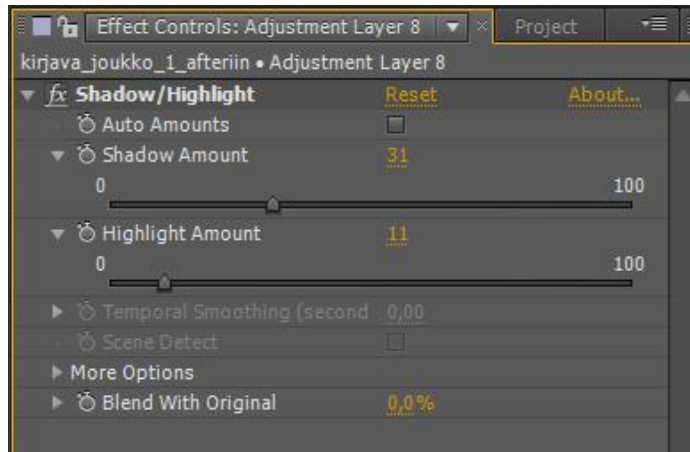
Hue/Saturation antaa käyttäjälle mahdollisuuden vaikuttaa kuvan värisävyyteen sekä väriläpäisevyyteen. *Hue*-kierroa kääntämällä pystyy käymään läpi lähestulkoon kaikki tunnetut värisävyt. *Saturation*-säädön kautta pystyy määrittämään liikkuvan kuvan värikylläisyyden: 0 on normaali taso ja sitä alhaisemmissa luvuissa kuvasta alkaa hävi-
tä värisävyyttä. Luvun suurentuessa kuvan värikylläisyys kasvaa.

Kuva 3 After Effectsin Hue/Saturation-työkalu

4.3.4 Shadow/Highlight

Shadow/Highlight on työkalu videokuvan ali- ja ylivalottumisen korjaamiseen. *Shadow/Highlight* on hyvä työkalu korjaamaan kuvaustilanteessa sattuneita valaisuvirheitä: esimerkiksi pimentoon jäävän kohdehenkilön valaisu on helppo korjata jälkikäteen edellä mainitulla työkalulla.

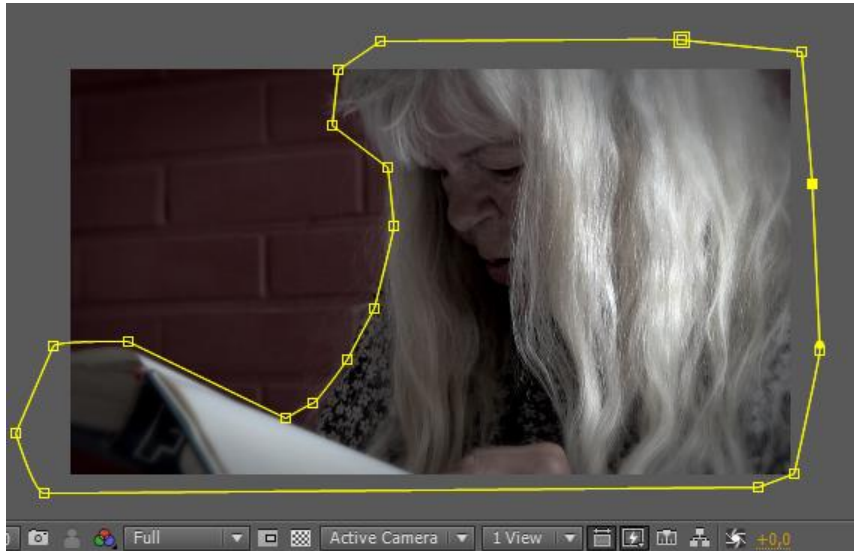

Kuva 4 After Effectsin Shadow/Highlight-työkalu

4.3.5 Maskit

Digitaalisesta kuvankäsittelystä myös digitaaliseen värikäsittelyyn levinneet maskit ovat nykyään perusta kaikille värikäsittelijän työkaluilla. Aivan kuten Adoben *Photoshop*-kuvankäsittelyohjelmassa, myös *After Effects*issä käyttäjä pystyy piirtämään halutun kohteen ympärille maskin, jolloin "maskattuun" kerrokseen (*layer*) kohdennetut värikorjailut pätevät vain maskin sisällä olevaan sisältöön. Maskit voi asettaa myös "vähentämään" (*subtract*) maskin sisällön, jolloin uudet asetukset kohdentuvat vain maskin ulkopuoliseen sisältöön.

Maskaustyökalu on värikäsittelijälle hyödyllinen, sillä sen avulla käyttäjä pystyy jakamaan kuvan eri segmentteihin ja korjailemaan värejä kohta kerrallaan. Värikäsittelijän ei tarvitse siis löytää kompromissia, jossa sekä kohdehenkilö että tausta näyttävät suhteellisen hyvältä, vaan hän voi käsitellä molemmat kohteet yksilökohtaisesti, jolloin lopputuloksesta saa molempien kohteiden osalta optimaalisen. Edellä mainitun kaltaisissa tilanteissa ihmishahmon värikorjaamiseen maskit ovat hyvin tärkeitä.

Kuva 5 Maski piirrettynä kohteen ympärille After Effectissä

5 ESIMERKKEJÄ VÄRILLISISTÄ TEHOKEINOISTA

2000-luvulla on yleistynyt tapa värikäsitellä saman genren elokuvat muistuttamaan toisiaan: monet kauhuelokuvat ovat viileän sinertäviä, kun maailmanlopun jälkeiseen aikaan sijoittuvat eepokset ovat usein harmaita ja värittömiä. Jokaisen elokuvan värikäsittely tehdään kuitenkin yksilöllisesti ja tapauskohtaisesti. Värikäsittelyn apuna on olemassa joukko kirjoitettuja ja kirjoittamattomia sääntöjä siitä, miten tietyt värit ja väriyhdistelmät toimivat tehokeinoina. (Seitz 2010.)

5.1 “Film look”

Tänä päivänä vain harva elokuva kuvataan filmille. Läpi elokuvahistorian mukana kulkenut filmi on hävinnyt formaattisodan huomattavasti halvemmalle ja helpommin jälkityöstettävälle digitaalitekniikalle. Filmimateriaalissa oli kuitenkin omaleimainen tunnelma, jota pyritään nykyäänkin hyvin usein kopioimaan digitaaliseen materiaaliin. 2000-luvun videokuva on filmikuvaa terävämpää ja värikylläisempää, joten “film lookin” saavuttaakseen kuvaa yleensä “huononnetaan” tarkoituksella: kuvaa pehmennetään, siihen lisätään keinotekoisesti kohinaa ja lopuksi värejä karsitaan, jotta kuva saa harmaan yleisilmeen. (Cinematic Look, Part 3: Dynamic Range 2012.)

5.2 Mustavalkoisuus

Mustavalkoisella kuvalla on pitkä historia elokuvataipaleella. Mikä oli vielä sata vuotta sitten elokuvailmeen normi, toimii nykyään enemmänkin värillisen tehokeinon kappaleena. Usein taide-elokuvissa käytettävää mustavalkoisuutta hyödynnetään, kun elokuvalle pyritään hakemaan vanhan elokuvan tunnelmaa. Tällöin usein myös kontrastia vahvistetaan, jolloin mustat ja kirkkaat kohdat tehostuvat. Tänä päivänä mustavalkoisuuteen yhdistetään visuaalisena tehokeinona usein myös film noir (musta elokuva), joka oli 40 – 50 -luvulla kultakauttaan elänyt rikosdraamatyyli. Film noirille tyypillistä oli tummat sävyt, suuret kontrastit sävyjen välillä ja tiukka, usein lähes pistemäinen valaistus. 2000-luvulla film noiria on pyritty mukailemaan mm. Frank Millerin *Sin City* -filmatisoinneissa. (The Impact of Black-and-White Film 2009.)

5.3 Seepia

Seepialla tarkoitetaan nykyään ruskehtavan harmaata väripigmenttiä, josta on tullut digitaali- sekä kännykkäkameroiden suosituimpia värisuodattimia. Seepia antaa kuvalle vanhahtavan ja nostalgisen sävytyksen. Seepian käyttö on suosittua historiallisissa elokuvissa: esimerkiksi Steven Spielbergin vuoden 1998 Oscar-elokuva *Pelastakaa Sotamies Ryanissa* käytettiin hyväksi seepian muodostamaa vanhanaikaista ilmettä. Historiallisten elokuvien lisäksi seepiaa, jonka kirkkaita kohtia on tehostettu, käytetään useasti elokuvien takautumisissa. (How to Use Sepia Tones 2013.)

5.4. “Teal & Orange”

Erityisesti 2000-luvun lopun sekä 2010-luvun alun värikäsittelytrendiksi on muodostunut ns. “Teal & Orange” -käsittely, jonka tarkoitus on saada ihmishahmo erottumaan taustastaan. “Teal & Orange” perustuu pitkälti sinivihreän ja oranssin vastakäisvärisyyteen väriympyrässä. Ihmismieli erottaa “vastavärjätyt” helpommin omiksi objekteiksi ja pyrkii siirtämään huomion kuvan ihmishahmoon, joka suorastaan hyp-pää ulos kuvasta. “Teal & Orange” -käsittelytapa hyödyntää yhtä elokuvavärien perus-

tehtävää: se pyrkii ohjaamaan katsojan huomiopistettä haluttuun paikkaan. (Miro 2010; Pirilä, Peltomaa & Kivi 1983 79.)

Metodin mukaan kuvassa oleva ihmishahmo käsitellään enemmän tai vähemmän oranssin sävyiseksi. Tämän jälkeen ihmishahmon ympärillä olevasta taustasta karsitaan värejä ja lisätään tilalle sinertävän sävyä. Usein taustaa saatetaan myös pimentää keinotekoisesti, jotta ihmishahmon erottuminen taustasta tehostuu entisestään. (Miro 2010.)

6 KIRJAVA JOUKKO – TOIMINNALLINEN OSUUS

Osana opinnäytetyötäni tein Jyväskylän Katulähetys ry:n toimeksiannosta lyhyen dokumenttielokuvan (*Kirjava joukko*) Jyväskylän Katulähetysten Salmirannan puolimat-kankodin arkielämästä. Elokuvan suunnittelu alkoi vuoden 2011 lopulla. Kuvaukset suoritettiin kesällä 2012, ja valmis dokumentti sai ensi-iltansa marraskuussa 2012 Salmirannan puolimat-kankodissa.

6.1 Elokuvan tausta

Salmirannan puolimat-kankoti on yksi Jyväskylän Katulähetysten kymmenestä tuetun asumisen yksiköstä. Nämä päihtettömät asumisyksiköt olivat alun perin tarkoitettu päihdeongelmaisten väliaikaisiksi asunnoiksi, ikään kuin ponnauslaudoin takaisin normaaliin elämään. Nykyään asetelma on muuttunut: vaikka vieläkin asukkaita pyritään valmentamaan puolimat-kankodin ulkopuoliseen elämään, asutaan tuetun asumisen yksiköissä useimmiten vuosia - pisimmillään jopa kymmeniä vuosia.

Esimerkiksi Jyväskylässä Katulähetysten puolimat-kankodeilla on kansan keskuudessa huono maine "juoppojen villinä läntenä". Jyväskylän Katulähetysten intressinä olikin tuottaa mitään peittelemättä arjen makuinen dokumenttielokuva Salmirannan elämästä. Vaikka mainoselokuva ei missään nimessä ollut tarkoitus tehdä, oli elokuvalla tarkoitus korjata ihmisten ennakkoluuloista syntyneitä käsityksiä ja antaa eritoten

totuudenmukainen kuva elämästä tuetun asumisen yksikössä. Elokvassa pyrittiin antamaan suunvuoro Salmirannan asukkaille, joille yleensä käännetään selkää ja joiden olemassaolo kielletään. *Kirjavan joukon* päähenkilöiksi valittiin kaksi erilaista ihmiskohtaloa, joiden lisäksi haastateltiin myös työntekijöiden edustajaa. Näin elokuvaan saatiin kolme erilaista näkökulmaa Salmirannan arjesta: nuoren ja tuoreen asukkaan näkökulma, pitkänlinjan salmirantalaisen näkökulma ja yksikön vastaavan työntekijän näkökulma.

6.2. Esituotanto

Elokuvan suunnitteluvaiheessa ei tehty valmista käsikirjoitusta elokuvasta, koska elokuva etenisi vahvasti sen mukaan, minkälaista aineistoa haastateltavista saisi irti. Toki suunnitteluvaiheessa tehtiin suunnitelma elokuvan dramaturgisesta rakenteesta, jotta kuvauksissa henkilöhaastattelua pystyttäisiin ohjailemaan haluttuun suuntaan. Etukäteen kirjoitettu sanatarkka käsikirjoitus ei myöskään olisi palvellut elokuvan tarkoitusta, joka oli ilmentää Salmirannan elämää erityisesti asukkaiden näkökulmasta.

Projektin alusta asti oli selvää, minkälaista teosta olimme työstämässä. Elokuvan tuli olla karu, rankka ja koruton, vaipumatta kuitenkaan sensaatiohakuisuuden suohon. Vaikka elokuvan haluttu tunnelma saavutettaisiin jo pelkästään sisällön ja hyvän leikkauksen avulla, oli työryhmällä alusta asti visio siitä, että elokuvan tulisi myös visuaalisesti vahvistaa välitettävää viestiä. Alun perin elokuvan suunniteltiin olevan väreiltään täysin mustavalkoinen. Jälkituotantovaiheessa tultiin kuitenkin hieman toisiin ajatuksiin ja valittiin lähestymistapa, joka tukisi paremmin elokuvan korutonta sanomaa.

6.3 Kuvaukset

Kirjavan joukon kuvaukset alkoivat kesäkuussa 2012. Kaiken kaikkiaan kuvauspäiviä oli kaksi. Ensimmäisenä päivänä kuvattiin dokumentin päähenkilöiden haastatteluosuudet, ja toisena kuvauspäivänä keskityttiin haastatteluosuuksien ympärille kasattavien

kuvituskuvien tallentamiseen. Henkilöhaastattelut kuvattiin hyvin staattisissa ympäristöissä, joissa kamera ei liikkunut ollenkaan. Tästä syystä vastapainoksi haluttiin dynaamista kuvituskuvaa, joka tasapainottaisi elokuvaa. Kuvituskuvaa saatiin kuvaamalla muun muassa Salmirannan yksikön asukkaita remonttitouhuissa ja haastateltavia asukkaita harrastustensa parissa. Dokumenttielokuvan kuvaamiseen käytettiin Canonin järjestelmäkameraan perustuvaa DSLR-kuvauskalustoa.

6.4. Jälkituotanto

Kuvausten päätyttyä kesäkuun lopussa alkoi kuvausmateriaalin kirjaaminen ja tarkastelu. 12 tunnin raakamateriaalin pohjalta tehtiin myös jälkikäteen sanatarkka käsikirjoitus, joka nopeuttaisi leikkausprosessia huomattavasti. Raakaleikkaukset Adobe'n Premiere Prolla alkoivat syksyllä, ja ensimmäiset valmiit raakaversiot tilaaja näki lokaan alussa. Tilaajan hyväksytyä raakaversion tein leikkaukselle loppuviimeistelyn ja siirryin elokuvan värikäsittelyvaiheeseen, jonka suoritin Adobe'n After Effects -ohjelmalla.

Kuva 6 Kirjavan joukon raakamateriaalia

Elokuvan kuvauspäivät eivät olleet liikkuvan kuvan jälkikäsittelijän näkökulmasta kaikista otollisimmat. Värikäsittelyssä ensimmäinen käsittelykierros kuluikin esimerkiksi kirkkaan auringonvalon ja hämäräiden huoneiden aiheuttamien valaisuvirheiden korjailussa. Korjailujen jälkeen kuvat olivat normaalissa tilassa ja yhdenmukaisia, joten pystyin siirtymään käsittelemään värejä vastaamaan elokuvan tunnelmaa. Ensimmäisistä tuotantopalavereista lähtien oli ollut ajatuksena, että elokuva tehtäisiin täysin mustavalkoiseksi.

Alkutilanteessa kameran antama raakamateriaali on yleensä aina harmahtavaa, ikään kuin kuvan päällä olisi ylimääräinen läpinäkyvä kelmu. Projektista riippumatta pyrin joka kerta poistamaan "kelmun" ensimmäisenä. Kelmumainen yleisilme johtuu yleensä kuvan kontrastin puutteesta. Kuvan väri- ja valoisuusarvot ovat tasaisena lättynä, josta ei pomppaa esille tummat eikä kirkkaat kohdat. Alkutilanteen harmauden korjasin After Effectsin *Levels*- ja *Curves* -työkaluilla, joilla voi säädellä videokuvaan tulevan valon määrää kuvan eri taajuuksille (*highlights*, *midtone*s ja *shadows*).

Kontrastin puutteen hoidin korostamalla kuvan kirkkaita kohtia (*highlights*) ja tummentamalla mustia kohtia (*shadows*). Yleensä korostan hieman myös kuvan keskitaajuuksia (*midtone*s). Koska tiesin, että elokuva tulisi olemaan mustavalkoinen, lisäsin kuvaan kontrastia enemmän, jotta valkoisen, mustan ja harmaan eri sävyt erottuisivat tehokkaammin värittömästä kuvasta. Kontrastikorjailujen jälkeen käytin *Hue/Saturation*-työkalua poistamaan kuvasta värit.

Kuva 7 Kirjava joukko värikorjattuna mustavalkoiseksi

Kokeiltuani elokuvaa mustavalkoisena, muodostui kuitenkin ongelma. Täysin mustavalkoisena elokuva assosioi mielestäni liikaa vanhan elokuvan tuntua. Mustavalkoisena elokuva ei tarpeeksi korostanut elokuvan todellista tunnelmaa, vaan harhaanjohtavasti pyrki ennemminkin luomaan häivähdyksen filmnoirmaisesta ilmeestä. Päätin kokeilla harmaavoittoista ratkaisua, joka palvelisi paremmin tarkoitusta. Palautin värit kuvaan, korjasin kontrastia vähemmän aggressiivisemmaksi, loin ohuen harmaan värikerroksen kuvan päälle ja lopuksi *Tint*-työkalulla laskin kuvan väriläpäisevyyden alakanttiin. Kuvasta tuli siis väritön ja harmaa, mutta ei täysin mustavalkoinen. Lopuksi lisäsin kuvaan *Noise*-työkalulla keinotekoista kohinaa, joka sopivissa määrin käytettynä antaa kuvalle filmimäistä vaikutelmaa.

Kuva 8 Kirjava joukko lopullisessa muodossaan

Kun elokuvan värillinen perusta oli luotu, pystyin keskittymään yksityiskohtiin. Ensimmäisenä otin suurennuslasin alle dokumentin henkilöhaastatteluosuudet. Ongelmana oli, että nykyisellään kuvien pääosassa olevat henkilöt jäivät kuvien muiden häiriötekijöiden alle. Halusin ohjata katsojan huomion henkilöihin, ja kuuntelemaan heidän tarinaansa. Ajattelin, että jos ikään kuin irrottaisin päähenkilön taustastaan, pystyisin manipuloimaan katsojan huomiopistettä. Loin kulloinkin kuvassa olevan henkilön ympärille maskin, joka erottaisi henkilöahmon omaksi yksikökseen taustasta. *Fast Blur* -toiminnolla sumensin taustaa, jolloin henkilöhaastatteluosuuksissa lähes poikkeuksetta kuvassa oleva henkilö on täydessä tarkkuudessaan, mutta häntä ympäröivä tausta on utuisen sumea. Lisäksi, kun olin luonut henkilöahmolle yksilöllisesti muokattavan maskin, pystyin käyttämään tälle alueelle värityökaluja, jotka eivät vaikuttaisi kuvan taustaan. Päätin *Exposure*-työkalulla kirkastuttaa maskin sisällä olevia hahmoja, jotta henkilöt erottuisivat taustastaan paremmin.

Viimeiseksi loin elokuvaan pienen värillisen yksityiskohdan, jota olin miettinyt jo elokuvan kuvauksissa. Elokuva alkaa kohtauksella, jossa kamera lähestyy Samulinniemen läpi kohti Salmirantaa ja Salmirannan puolimatkankotia. Muutin väritoistoa siten, että elokuva alkaa värillisenä ja mitä lähemmäksi Salmirantaa lähestytään, sitä vähemmän

värejä kuvasta löytyy. Väri vaihtelu korostaa sitä, että elämä Salmirannan puolimat-kankodissa on karua verrattuna ”normaaliin elämiseen”. Toisaalta halusin myös elokuvan alussa korostaa ihmisten ennakkoluuloja, jotta elokuvalla olisi mahdollisuus myöhemmässä vaiheessa laittaa katsoja pohtimaan omia ajatuksiaan, näkökulmiaan ja ennakoasetelmiaan. Lisäsin väritoiston myös loppuun, tällä kertaa käänteisenä: elokuvan lopussa yksikön vastaava kertoo henkilöhaastattelussa, kuinka huonoja päiviä Salmirannassa on aina silloin tällöin, mutta niistä selvittää ja niiden jälkeen on aina lisää hyviä päiviä. Kuva siirtyy puolimat-kankodin etupihalle, jossa kukat heiluvat kesätuulella. Kuvan värit palaavat vähitellen, ja lopuksi Salmirannan puolimat-kankoti on täydessä kesän väriloistossa. Vaikka elämä Salmirannassa saattaa ollakin rankkaa, on siinä valon pilkahduksensa. Aivan kuten elokuvassa todetaan: samanlaista arki on puolimat-kankodissa kuin missä tahansa muuallakin, aurinko nousee samaan aikaan ja laskee samaan aikaan.

6.5. Julkaisu

Valmis elokuva sai ensi-iltansa marraskuun 2012 puolivälissä Salmirannan puolimat-kankodissa. Jyväskylän Katulähetys oli kutsunut vieraita näytökseen muun muassa Katulähetyksen hallituksesta sekä muista Katulähetyksen tuetun asumisen yksiköistä. Näytännön jälkeen haastattelin useita yleisön edustajia ja tiedustelin elokuvan vaikutuksia sekä heränneitä ajatuksia. Elokuva sai poikkeuksetta positiivista palautetta: erityisesti keuhuttiin ajatusta antaa Salmirannan asukkaille puheenvuoro ja mahdollisuus kertoa oma sensuroimaton näkemyksensä elämästään Salmirannassa. Myös elokuvan visuaalisesta ilmeestä oltiin mielissään: haastateltavien mielestä harmaa ja väritön ilme tehosti elokuvan karua tunnelmaa ja tuki oivallisesti sisältöä. Elokuva oli haastateltavien mukaan yhtä ajatuksia herättävää raadollinen sekä sisällöltään että ulkoasultaan.

7 POHDINTA

Kirjavan joukon myötä minulle avautui täysin uusi näkökulma värikäsittelyyn ja filosofiaan sen takana. Mainoselokuviissa on tärkeintä lähinnä se, että kuva näyttää hyvältä ja värimaailma sopii yhteen asiakasyrityksen imagon, yrityksen muun markkinointimateriaalin sekä loppujen lopuksi myös mainoksen julkaisufoorumin (yrityksen internetsivut) graafisen ilmeen kanssa. *Kirjava joukko* antoi mahdollisuuden pysähtyä ja tutkia erilaisia vaihtoehtoja värien kautta tapahtuvaan tarinankerrontaan.

Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessani sekä *Kirjavaa joukkoa* värikäsitellessäni syvennyin värikäsittelyn teorioihin. Oli ilahduttavaa dokumentin leikkausvaiheessa oppia ja tutkia yrityksen ja erehdyksen kautta, minkälaisia tunnetiloja elokuva aiheutti, kun värimaailmoja vaihteli. Tutkimuksessa oli helppo käyttää itseäni ikään kuin koe-eläimenä, koska dokumentin tarina ja sisältö olivat minulle ennestään tuttuja: Näin pystyin jokaisen raakaversiokatselmuksen aikana keskittymään täysin elokuvan värillisiin vaikutuskeinoihin.

Ikuisena perfektionistina löydän dokumentista pieniä yksityiskohtia, joita olisi voinut korjata ja viilata, mikäli aika olisi antanut myöten. Jos perfektionistilta kysytään, projekti ei ole koskaan tarpeeksi valmis. Olin kuitenkin hyvin tyytyväinen valmiiseen *Kirjavaan joukkoon*. Elokuvalle muodostettu väri-ilme tukee täydellisesti dokumentin tarinaa ja tunnelmaa. Ajattelin aikaisemmin, että ns. ”mattimeikäläiset” tuskin kiinnostävät huomiota elokuvien värimaailmoihin, mutta *Kirjavan joukon* ensi-illan jälkeen oli kiinnostavaa huomata, kuinka moni alkoi kertoa tuntojaan elokuvasta nimenomaan värien – tai tässä tapauksessa värien puutteen – kautta.

Kirjavan joukon kautta tapahtunut värikäsittelyn ja värivaikutusten tutkiminen tulee vaikuttamaan työhöni tulevaisuuden projekteissa. Kuulostaa kliseiseltä, mutta projekti ehkä avasi silmäni uudenlaisen värikäsittelyn saloihin. Elokuvan värejä voi käsitellä

myös tunteen kautta sen sijaan, että järkipäisesti hakisi aina kauneinta ratkaisua. Elokuvien on tarkoitus herättää katsojassaan tunteita, joten miksei niitä voisi myös työstää tunteiden vietävänä.

LÄHTEET

Anderson, D. 2011. Color Correction and Color Grading in Post Production. Agency-post.com. Viitattu 27.3.2013.

<http://www.agencypost.com/color-correction-and-color-grading-in-post-production/>

de Andrade, P. 2003. The Importance of Digital Color Correction – A Look at the Principles and Techniques of Controlling Color. Creativecow.net. Viitattu 4.3.2013.

http://library.creativecow.net/articles/de_andrade_paulo/color_correction.php

von Bagh, P. 1998. Elokuvan historia. Keuruu: Otava.

History of Technicolor. 2003. Artikkelin Widescreen Museumin sivustolla.

Viitattu 4.2.2013.

<http://www.widescreenmuseum.com/oldcolor/technicolor1.htm>

How to Use Sepia Tones. 2013. Artikkelin Photography.comin sivustolla.

Viitattu 5.3.2013.

<http://www.photography.com/articles/techniques/sepia-toning/>

Hullfish, S. & Fowler, J. 2003. Color Correction for Digital Video – Using Desktop Tools to Perfect Your Image. USA: CMP Books LLC.

The Impact of Black-and-White Film. 2009. Artikkelin Sparknotesin sivustolla. Viitattu 5.3.2013

<http://www.sparknotes.com/film/schindlerslist/section2.rhtml>

Long, B. & Schenk, S. 2006. The Digital Filmmaking Handbook – Third Edition. Kanada: Charles River Media.

Miro, T. 2010. Teal and Orange – Hollywood, Please Stop the Madness. Theabyssgazes.blogspot.fi Viitattu 10.3.2013.

<http://theabyssgazes.blogspot.fi/2010/03/teal-and-orange-hollywood-please-stop.html>

Pirilä, K. & Peltomaa, H. & Kivi, E. 1983. Elokuvailemisen perusteet. Helsinki: Insinööritieto.

Rihloma, S. 1985. Värioppi. Hanko: Rakennuskirja.

Ruffell, C. 2012. Why Colour Grading for Video is Important. Artikkelin värikäsittelystä.. Viitattu 4.3.2013

<http://www.chrisruffell.com/2012/03/why-colour-correction-for-video-is-important/>

Seitz, D. 2010. 5 Annoying Trends That Make Every Movie Look the Same. Cracked.com. Viitattu 18.2.2013.

http://www.cracked.com/article_18664_5-annoying-trends-that-make-every-movie-look-same.html

Cinematic Look, Part 3: Dynamic Range. 2012. Artikkele Shutter Anglen sivustolla. Viitattu 5.3.2013.

<http://www.shutterangle.com/2012/cinematic-look-dynamic-range/>

LIITTEET

Liite 1 Synopsis

Elokuvan tiivistelmä

(Konttinen ja Lohi, 2012)

Elämä ruohonjuuren tasolla

Tavoitteenamme on kuvata elämänmakuinen, karuhko elokuva, joka kertoo elämästä Salmirannassa.

Tarkoituksena on käyttää elokuvassa todenmukaista aineistoa. Erilaisia tilanteita kuvataan asukkaiden näkökulmasta. Työntekijät ovat mukana vain heille kuuluvia tehtäviä asiakkaiden kanssa tehdessään (esim. Ruokapankissa käynti, toimiminen haastavissa tilanteissa jne.). Elokuvassa tuodaan esiin myös Salmirannan historiaa lyhyesti kerrottuna. Elokuvan suunniteltu kesto on 30 min.

Pysähtyykö aika tai matka

Salmirannan puolimatkan nimi on aikanaan annettu kuvaamaan sitä, että tänne muutetaan elämän hallinnan ollessa kadoksissa. Täällä asuminen on tarkoitettu alun alkaen väliaikaiseksi. Täällä ollaan puolimatassa ja sen jälkeen, kun tilanne paranee, muutetaan tuetusta asumisesta omaan kotiin itsenäisesti asumaan. Tämä oli tavoite. Nyt tilanne on useimmin aivan toinen. Vuonna 2011 nuorin asukas oli 18-vuotias ja vanhin yli -70 vuotias. Asumisjaksojen pituudet vaihtelevat paljonkin ja tie täältä vie useisiin suuntiin. Nykyisin on alettu puhumaan myös Salmirannan tuetun asumisen yksiköstä ja päiväkeskuksesta. Puolimatkan nimi kuitenkin kuvaa elämää täällä paremmin ja se elää ihmisten puheissa edelleen.

Elokuvassa todetaan millaisissa tilanteissa ihminen tulee kriisiasuntoon ja kuinka työntekijät tässä toimivat. Monet muuttavat suoraan soluasuntoon. Monelle muutto tänne on helpotus, mutta monelle myös ainoa vaihtoehto asumiselle ja elämän jat-

kumiselle. Asukkaita ohjataan päihdepalvelujen piiriin ja tuetaan päihteettömään elämään. Työntekijät ovat mukana haastavissa tilanteissa (esim. asukkaiden kohtaaminen päihtyneenä ja heidän ollessa tilanteissaan kiristysten tai uhkausten alla). On tärkeä, että elokuvan avulla voidaan esittää kertomusta siitä, miten tänne muutetaan asumaan ja minne täältä muutetaan. Näin Salmirannan toiminnan kokonaiskäsitys vahvistuu.

Salmirannan puolimatrankodissa asuu odottaminen. Kiirekin muuttuu tilanteissa odottamiseksi. Aika on valinnut paikakseen tämän pihan. Se tuntuu pysähtyvän siihen. Selventäköön elokuvan tarina odottamisen autiuden ja syyn. Elokuva voi herättää meidät kohtaamaan tilanteen, jossa kaaoksesta huolimatta on juhlan tuikahduksia ja ilon pilkahduksia. Toivo ja epätoivo vuorottelevat suurin vaihteluin näissä rakenteissa.

”En haaveillut tästä”

Elämä tässä yhteisössä pyörii omaa kulkuaan ja kuvastaa yhteiskunnan tilaa täältä näkökulmalta. Se hätkähdyttää ajattelemaan, ettei yksikään täällä asuvista ole suunnitellut aikoinaan asuvansa tämän kaltaisessa yhteisössä ja elämäntilanteessa. Se on aina monen tapahtuman yhteensulautuma. Valinnan mahdollisuudetkin saattavat jonkun osalla olla kaikki huonoja vaihtoehtoja ja lähtökohdat heikot. Monilla on kuitenkin ammatti- tai akateeminen koulutus takanaan ja muutama käy töissä täältä käsin. Jotkut asuvat yhteisössämme jouduttuaan taloudellisen tilanteen muuttuessa asunnottomiksi. On myös asukkaita, jotka ovat siirtyneet lakkautetuista psykiatrisen sairaalan osastoilta tänne asumaan. Heille ei ole löytynyt tarvittavaa asuntoa muualta. Tämä on myös paikka, johon voi muuttaa asumaan vankilasta vapauduttuaan ja toisinaan täältä siirrytään vankilaan suorittamaan rangaistusta.

Elokuvan avulla on tarkoitus nostaa esiin niitä kansalaisia, joiden kohdalla katse käännetään pois ja heidät jätetään heidän omalle vastuulleen. Kuka voisi välittää näistä lähimmäisistä? Miten yhteiskunnan vastuu jakautuu ihmisen elämänsäkaressa, jos

siihen liittyy päihteet ja mielenterveysongelmat? Tätä alkaa miettiä, kun näkee ruo-
honjuuren tasolle.

Liite 2 Käsikirjoitus

KIRJAVA JOUKKO

RAKENNE:

- 1) **INTRO** (RAFLAAVA, PYSÄYTTÄVÄ, KYSYMYKSIÄ HERÄTTÄVÄ)
- 2) **LYHYT JYVÄSKYLÄN KATULÄHETYKSEN HISTORIIKKI** (MIKÄ, MITÄ, MIKSI, MILLOIN)
- 3) **LYHYT SALMIRANNAN YKSIKÖN HISTORIIKKI JA ESITTELY** (LOGINEN JATKUMO JKL-KL:N HISTORIIKISTA)
- 4) **IHMISTEN ENNAKKOVAIKUTELMAT SALMIRANNASTA** (LEHTILEIKKEITÄ, INTERNETIN KESKUSTELUPALSTOILTA)
- 5) **JANIN JA EILAN ESITTELY JA HISTORIA** (MIKÄ ON HEIDÄN TAUSTANSA, MITEN OVAT PÄÄTYNEET SALMIRANTAAN?)
- 6) **SALMIRANNAN TUNNELMA JA YHTEISÖLLISYYS**
- 7) **UUDEN ELÄMÄN ALUSSA**
- 8) **TUKI** (ERILLISSOPIMUS, KOTITARKASTUS)
- 9) **TAVOITTEET JA TULEVAISUUS**
- 10) **OUTRO** (JANIN JA EILAN TÄMÄNHETKISET KUULUMISET, LOPPUKESKUSTIT)

INTRO

Kuvassa lähestytään Samulinniemen ja Salmirannan uusien hienojen omakotitalojen saattelmana kohti kaiken taakse "piilotettua" puolimatkatkankotia. Kuvan värit haalentuvat, mitä lähemmäksi päästään.

KERTOJA

10 minuutin ajomatkan päässä Jyväskylän keskustasta, Päijänteen rannalla, sijait-

see Kuokkalan kaupunginosan Samulinniemi. Viimeisen parin vuoden aikana Samulinniemen ja viereisen Salmirannan kaavoitetuille tonteille on noussut toinen toistaan jyhkeämpiä omakotitaloja ikään kuin suojaamaan silmää, siltä mitä syvempää löytyy. Puhtaan valkoisten pintojen sekä kalliiden autojen takaa pilkottaa pala yhteiskuntaa, jolle useimmiten käännetään selkää.

TITLE: KIRJAVA JOUKKO

KERTOJA

Tervetuloa unohdettujen Salmirantaan.

JYVÄSKYLÄN KATULÄHETYKSEN HISTORIIKKI

Kuvassa vaihtelee vanhoja valokuvia sodanjälkeisestä Suomesta + Katulähetysten historiasta.

KERTOJA

Olot sodanjälkeisessä Suomessa olivat karut: suru, köyhyys ja asunnottomuus loivat pohjaa orastaville päihdeongelmille, jotka olivat arkipäivää myös Jyväskylässä. Alun perin Helsingissä alkanut katulähetystoiminta rantautui vuonna 1945 Jyväskylään auttamaan päihdeongelmaisia, sodan runteleimia sieluja. Katulähetystyö tapahtui pitkään kirjaimellisesti kaduilla: syrjäytyneitä kohdattiin ja kutsuttiin myöhäiskokouksiin, joissa tarjottiin iltapalaa sekä hengellisiä puheita ja musiikkiesityksiä. Vuonna 1953 Jyväskylän Katulähetyksestä tuli virallisesti yhdistys, ja samalla aloitti toimintansa Katulähetysten ensimmäinen yömaja.

Uudempia valokuvia Katulähetysten toiminnasta.

KERTOJA

Vaikka työn muodot ovat muuttuneet vuosikymmenten saatossa, on Katulähetyksen toiminnassa aina ollut kyse kristillisen sanoman levittämisestä sekä sosiaalisesta auttamistyöstä. Nykyään Jyväskylän Katulähetys on erittäin merkittävä kolmannen sektorin järjestö, jonka toiminta kulminoituu yhdeksään tuetun asumisen yksikköön. Näistä yksiköistä yksi on Kuokkalan Salmiranta.

SALMIRANNAN HISTORIIKKI

Kuvaa Salmirannan yksikön kerrostaloista, soluasunnon huoneistosta sekä uudesta saunasta.

KERTOJA

Nämä, alunperin opiskelija-asuntolaksi sekä kesähotelliksi tarkoitetut kerrostalot, ovat toimineet Salmirannan puolimatkatkankotina vuodesta 2003 lähtien. 13 solu-asuntoa, 7 perheasuntoa sekä 1 kriisiasunto tarjoavat kokonaisuudessaan yli 40 henkilölle mahdollisuuden uuteen alkuun.

ENNAKKOVAIKUTELMAT

Panorointi Salmirannan kerrostalon tyhjistä käytävistä. Kuvaan ilmestyy lehtileikkeitä samuraimiekkailijasta sekä imuriletkuristajasta, myös internetin keskustelupaltoilta leikkeitä, jotka ilmentävät "ulkopuolisten" ennakkoluuloja.

KERTOJA

Ei kuitenkaan liene salaisuus, että nämä harmaat käytävät ovat nähneet monenmoista kulkijaa. Kansan keskuudessa kulkeutuu yksipuolinen kuva modernista villistä lännestä vähäosaisten pelikenttänä. Kuitenkin kokototuuden elämästä täällä tie-

tävät vain Salmirannan puolimatkankodissa asuneet asukit.

JANIN JA EILAN ESITTELY + HISTORIA

Eila keräilemässä kukkia puolimatkankodin etupihalta.

KERTOJA

Jo 4 vuotta Salmirannassa asuneen kahden lapsen äidin, Eilan, elämä koki pölyallergian vuoksi muutoksen, ja uusi paras ystävä löytyi nestemäisessä muodossa.

EILA (MVI_1092)

Olin toimistovirkailijana, ja kaikki toimistopölyt, musteet, painomusteet...ja kun sairaslomalla siinä olin, niin tuli alkoholi - herra Alkoholi siihen mukaan. Sitten siinä kävi niin, että se pikkuhiljaa veikin mukanaan. Siihen aikaan oli paljon sellaisia puolen vuoden pätkätöitä, ja sitten kun ne loppui, niin siinä jotenkin sitten turhautui, niin kuin taas hakemaan uutta paikkaa. Ja sitten kun mä sain uuden paikan, niin alkoholi sotki mukaan, etten enää jatkanutkaan. Vaikka olisin saanut vakituisen työpaikan.

JANI (MVI_1116)

Noh, tää on sellainen paikka, missä asutaan yleensä sen takia kun elämänhallinta on mennyt. Ja täällä 99%:lla se on mennyt päihteiden takia. Ja mulla se meni, kun urheilin kilpaa, meni selkä, tuli kovat kipulääkkeet ja sitten tuli työttömyys ja amfetamiini toimeentulonlähteeksi ja muu rikollisuus. Kyllä hetken aikaa oli hauskaa, mutta sitten karkasi mopo käsistä, ja sit oli vähemmän hauskaa ja muutin tänne rauhoittumaan.

JUHA (MVI_1110)

Monenlaisia tarinoita, surullisia tarinoita ja vähemmän surullisia tarinoita. On hyvin laaja kirjo, aika yllättävää että monenlaisista taustoista, ettei ole vain yhtä tietä, jota

tänne on tultu.

JANI (MVI_1117)

25-vuoden asuntolaina, käyt töissä. Hääkuvassa katot kun akka painaa 50 kiloa, kymmenen vuoden päästä 150 kiloa. Ja ajattelet, että voi perkele tätäkö mun elämä oli. Lapset lähtee kotoo ja voisikin erota, kun ei tommosta mursua jaksa katella. Ja sitten aukee se korkki, ja sit dokataan talot alta. Kelle vaan voi käydä sillei, eihän se ole mitenkään yhteiskuntaluokkaan sidottu homma, että tämmösiin päätyy vaan sellaiset, jotka on syntyneet köyhinä. Kyllä täällä on niin monenlaista tarinaa ihmisillä taustalla.

EILA (MVI_1091)

Se vaan kohtalo toi tänne päin...

SALMIRANNAN TUNNELMA JA YHTEISÖLLISYYS

Kuvaa Salmirannan pihasta.

KERTOJA

Reittejä Salmirantaan on niin monta kuin on asukkaita. Yhteistä heille kaikille on se, että yksikään ei ole koskaan suunnitellut asuvansa täällä. Ajan kerrotaan pysähtyneen tässä pihassa. Kiirekin muuttuu odottamiseksi tässä yhteisössä.

JANI (MVI_1121)

Ongelmaihmisiä, ongelma-asuntoja on joka paikassa. Mutta täällä kuitenkin on se nollatoleranssi, ja tuolla pihalla kuitenkin kamerat surisee ja kaikki jää nauhalle. Että siinä mielessä tälläiset paikat on helvetin hyviä ja rauhallisia paikkoja olla, jos on siinä välivaiheessa, että haluaa yrittää päästä irti siitä touhusta.

EILA (MVI_1092)

Rauha ja viihtyvyys, ne on mulle hirveän tärkeitä. Mää olen asunut nimittäin niin monessa kerrostalossa, ja se on ollut häätö aina, siis sellaisen häiriökäyttäytymisen johdosta. En tosin omasta puolesta, mutta siihen on aina kokoontunut se tietty ihmisjoukko.

EILA (MVI_1097)

Minä olen tykännyt täällä asua, mä tykkään täällä, kun tuo biljaridikin on lähellä minun sydäntä. (naurua)

JANI (MVI_1121)

Kyllä täällä välillä joku aina veitsen kanssa heiluu ja on munkin ovelle tullut kaveri, joka halus nähdä miten ihminen kuolee. Ainahan niitä sattuu, sattuuhan niitä normaaleissa kerrostalolähiöissäkin.

JANI (MVI_1116)

Parhaimmillaan tämä on tosi hyvä paikka asua, jos täällä on sellainen porukka, että ihmiset tulee toimeen, eikä siinä ole ketään kuka hämmentäisi, koska tämä on sellainen, että kun täällä on kuitenkin kaikilla suurinpiirtein sama ongelma. Sama onko se alkoholi, amfetamiini, pillerit, hassis, samantekevää, kuitenkin jos yksi lähtee hämmentämään niin siinä on pian koko porukka mukana. Se ei paljoa vaadi, ja mä olen sen niin monta kertaa nähnyt kun täällä olen asunut.

JUHA (MVI_1111)

Täällä ehkä on kontrolloidumpaa elämä, kun jos tämä olisi normaali vuokra-asuntola tässä niin tätähän ei kontrolloisi kukaan käytännössä. Paitsi poliisi, silloin kun käy. Nyt täällä kuitenkin työntekijät on, ja tiedetään missä mennään ja päivittyy tiedot asuk-

kaiden kunnosta. Ja siinä mielessä turvallisempaa, koska kun ongelmia alkaa olemaan niin se tiedostetaan ja ihminen toimitetaan täältä eteenpäin.

JUHA (MVI_1110)

Joka päivä pyritään kohtaamaan nämä ihmiset, silloin kun ovat paikalla. Että missä kunnossa ollaan ja mitkä ajatukset, mitkä fiilikset. Tarvitaanko meitä siinä sinä hetkenä, sinä päivänä.

EILA (MVI_1095)

Mulla on tytär ja poika, ja sen pojan suhteen oli niin veikeä, kun se tuli tänne minun luokse, ja sit se oli...tästä nyt on jo parisen vuotta aikaa. Niin, se luuli että tämä on varavankila, kun nämä valvojat kävivät aina tässä.

Kuvaa Eilasta pelaamassa Teron kanssa biljardia Salmirannan päiväkeskuksessa.

EILA (MVI_1095)

Kyllä minä pidän tätä ihan normaalina asumismuotona, vaikka onkin tuollaiset ns. "valvojat". Jos joku käy kattomassa niin mikäs sen mukavampaa.

EILA (MVI_1095)

Kyllähän ne niinku alkuun, kun uusi kaveri muuttaa niin sillä tavalla niinkuin kattoo sitä tilannetta, että onko tarvetta. Mut mä olen ollut niinkuin sillä tavalla, että ei mua tarvii tulla välttämättä tarkistaa - tai puhalluttaa. Kun mä olen sen tiedostanut itselleni ja heille, niin mitäs siinä on sitten.

UUDEN ELÄMÄN ALUSSA

Kuvaa Salmirannassa käynnissä olevasta remontista, ja asukkaista työn touhussa.

KERTOJA

Toisen avovankila on toisen ensiaskel kohti uutta elämää. Vapaa-ajan- ja virkistystoiminnan lisäksi Jyväskylän Katulähetys tarjoaa yksiköidensä asukkaille palkallisia työ- sekä valmentautumismahdollisuuksia esimerkiksi ruokajakelussa ja rakennusalalla.

JANI (MVI_116)

Elämä niinkuin jatkuu siitä, mihin se silloin jäi kun aloitti aineiden käytön. Et sehän on vaan sellaista tyhjää paikalla polkemista, jokainen päivä toista itse itseensä. Eihän mikään lääkeaine itsessään ihmisen elämää korjaa, vaan se antaa sulle niinkuin työkalut et sä pystyt lähtee itse sitä korjaamaan. Tää on aika haasteellista, rakentaa nyt pala palasta tätä eteenpäin.

JUHA (MVI_1110)

Tämä ei ole hoidollinen yksikkö. Elikkä täällä ei anneta hoitoa, eikä tehdä asioita kovin paljoa asukkaiden puolesta. Että pyritään siihen, että ihminen valmentautuisi eteenpäin ja jossain vaiheessa asuisi jossain muualla ilman tukea. Pyritään siihen, että tämä olisi niinkuin ponnistuslauta takaisin sinne normaaliin asumiseen.

JUHA (MVI_110)

Mutta on toki sanottava, että monen kohdalla se ei ole realismia. Että sitten joillekin tämä voi olla se hyvä paikka, missä se eläminen onnistuu ja kaikki toimii, muttei uskalla lähteä. Eikä kannata väkisin yrittää lähteäkään.

Kuvaa Eilasta askartelemassa alakerrassa.

EILA (MVI_1091)

Sehän voi olla monellakin vain sellainen väliaikainen, että asua nyt jossakin ja olla edes vähän aikaa päihteettömänä. Mutta mulla on ihan oikeasti pyrkimys niin ihan lopullisesti päihteettömyyteen.

JANI (MVI_1121)

Kyllä tää on ihan itseaiheutettu tila, että ei tämä ole niinkuin mikään lapsuuden haaveammatti, että tipahtaa tosta kelkasta, mutta tota kuitenkin tässä reissussa on oppinut jotain, että ei ainakaan tipahda samalla tavalla uudestaan. Tiedostaa ne riskit, mitkä johtaa tälläseen touhuun.

EILA (MVI_1097)

Se on hienoa, jos löytää jo nuoresta iästä sen elämän tarkoituksen. Että ei se alkoholi ole kaiken a ja o. Minä ite menin aika pohjamutia pitkin, että opin ymmärtämään sen. Tai sanotaanko, että kantapään kautta.

TUKI

Kuvaa Salmirannan puolimatkankodin piha-alueelta.

KERTOJA

Salmirannan työntekijät kulkevat mukana asukkaiden jokapäiväisessä arjessa. Tuetun asumisen tuki ilmenee asukkaille monessakin muodossa.

JUHA (MVI_1110)

Ihan käytännön arkea. Puuttumista ja tukemista siinä. Eli tehdään hakemuksia, autetaan muutossa, talouden ja terveyden hallinnassa, elämän suunnittelussa, suhteissa

sukulaisiin ja viranomaisiin.

Kuvaa erillissopimuksesta.

KERTOJA

Vuokrasopimuksen yhteydessä asukkaiden kanssa solmittu erillissopimus antaa työntekijöille vuokranantajana poikkeuksellisen paljon mahdollisuuksia puuttua ja valvoa asukkaiden elämää.

Kuvaa kotitarkastuksesta.

KERTOJA

Erillissopimus antaa työntekijöille oikeuden suorittaa myös tämänkaltaisia kotitarkastuksia.

JUHA (MVI_1110)

Jos näkee, että käytös rupee olemaan poikkeuksellisesti erilaista kuin normaalisti, tai rupeaa pyörimään jotain vieraita, jotka eivät kuulu tänne, niin siinä vaiheessa ruetaan miettimään työntekijöiden kanssa, että onko syytä katsoa, mitä siellä tapahtuu.

EILA (MVI_1092)

Täältä on muuttanut niinku sellaset, jotka häiriökäyttäytymistä aiheuttaa niin muualle tai muihin yksiköihin. Et täällä asuu niin sanotusti valioyksilöt. (naurua)

Tavoitteet ja tulevaisuus

KERTOJA

Valkoisella säleaidalla aidattu omakotitalotontti järven rannalta, 2,5 lasta, kultainen noutaja sekä farmari-Volvo ovat länsimaalainen käsitys onnistuneesta elämästä. Jollekin kuitenkin pelkkä hengissä pysyminen voi olla onnistumista.

JUHA (MVI_1110)

Siltojen rakentaminen sinne niin sanottuun normaaliin elämään on monella se tavoite, joillekin se on eläkkeen saaminen, joillekin työpaikan saaminen. Hirmu monella on, kun kysellään, parisuhteen saaminen - että saisi jonkun kaverin elämäänsä. Joillekin taas tavoite on niin alhainen, että kun saataisiin ihminen pysymään hengissä. Tehdään 3 kk:n vuokrasopimus, kun saapuu ja sen hengissä pysyminen on se ensimmäinen tavoite.

JANI (MVI_1116)

Kyllä mä takas työelämään haluan, ja kuitenkin alkaa tätä elämääni rakentelemaan pikkuhiljaa uudestaan ei amfetamiinipitoiselle pohjalle. Se ehkä kestäis pitempäänkin - tää touhu.

EILA (MVI_1095)

Se on yleensä kun mä olen suunnitellut asioita niinkuin elämässä eteenpäin, siinä on käynyt aivan päinvastoin. Niin mä en oikeastaan edes uskalla....suunnittella ollenkaan. Elämä sitten vie sinne päin kuin vie.

JANI (MVI_1117)

Yksi meni jopa naimisiin, sai lapsen ja koulutusta vastaavaa työtä Lapin seudulta. Kyllä jopa niitä onnistuneita tarinoita löytyy.

JANI (MVI_1117)

Jos sä et yritä mitään, et sä voi saavutakaan mitään. Pitää ottaa kuitenkin vähän riskettä elämässä. Mielummin terveellä tavalla kuin siten, että kaikki menee Suomen lakia vasten.

EILA (MVI_1097)

Tää on ihan samanlaista elämistä kuin muuallakin. Iloineen, suruineen. Kaikki tunteet mukanaan.

Kuvaa Salmirannan asukeista. Hymy ja yhdessäoloa. Värit alkavat palata kuvaan.

JUHA (MVI_1112)

Lähes joka päivä on hyvä päivä, kyllä meillä hyviä päiviä on paljon. Tämäkin päivä on hyvä päivä. Ihmiset on mukavasti mukana, ja touhuua omia touhujaan ja suhtautuvat positiivisesti tulevaisuuteen. Tietysti on niitä huonojakin päiviä, mutta niitä on aika harvoin onneksi. Ja se on ihan yhden-kahden ihmisen aiheuttamia juttuja, jotka myllertävät hetken aikaa ja sitten on taas hyviä päiviä edessä.

Outro

Tekstinä Janin ja Eilan kuulumiset tällä hetkellä.

EILA - Eilalla alkaa kuudes vuosi Salmirannan asukkaana. Hän ei asu enää soluasunnossa, vaan asuttaa yksin asuntoaan ja nauttii omasta rauhaisasta kotielämästään.

JANI - Jani muutti pois Salmirannasta kesällä 2012, ja asuu tällä hetkellä omassa asunnossaan. Hän jatkoi opiskeluitaan ja valmistuu muutamassa vuodessa laborantiksi.

LOPPUTEKSTIT